

31. gr.

42

23. maí

Meðan skilyrði samkv. undanfarandi grein hvila á arfshluta geta skuldheimtummenn ekki krafizt þess að fá skuldir erfingjans af því fé, nema tildæmdar skaðabætur út af verknaði erfingjans, frömdum af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi.

32. gr.

Framangreindar reglur um erfðaskrár skulu einnig gilda um breytingar og viðauka við hana og um þau gjafabréf, sem ekki er ætlað til, að komi til framkvæmda fyrir en að gefandanum látnum, þó með þeim breytingum, sem leiðir af því, að gjafabréfið er nokkurs konar samningur.

Erfðaskrá fellur úr gildi, þegar arfleifandi hefur ótvírætt látið það í ljós, að hann vilji svo vera láta. Þó skal hann, ef erfðaskráin er gagnkvæm, tilkynna það hinum aðila, ef þess er nokkur kostur.

33. gr.

Nú á maður engan lögmæltan erfingja, eða erfingja arfleiddan með erfðaskrá, eða réttur erfingi vitjar ekki arfsins áður en 5 ár eru liðin frá því, að kunnugt var um andlát arfleifanda, og hlýtur ríkissjóður þá allan arfinn.

34. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1949.

Hafi arfleifandi andast fyrir gildistöku laganna, skulu eldri lagaákvæði halda gildi um erfð eftir hann.

35. gr.

Frá því lög þessi koma til framkvæmda falla eftirtalin lagaákvæði úr gildi:

N.L. 5. bók, 2. kap., 11., 30. og 75.

Tilskipun um nokkrar breytingar á erfðalögunum á Íslandi frá 25. sept. 1850.

87.—89. gr. laga nr. 20 27. júní 1923, um skyldur og réttindi hjóna, svo og öll eldri lagaákvæði, er brjóta í bág við lög þessi.

Gjört í Reykjavík, 23. maí 1949.

Stefán Jóh. Stefánsson.

Jón Pálmason.

Árni Tryggvason.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

L Ö G

43

23. maí

um innflutning og úthlutun jeppabifreiða til landbúnaðarþarfa o. fl.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Þar, sem talað er um jeppabifreiðar í lögum þessum, er einnig átt við aðrar þær tegundir bifreiða, er hentugar þykja og fluttar kunna að verða inn til landbúnaðarþarfa.

Meðan innflutningur og gjaldeyrisviðskipti eru háð ákvörðunum ríkisvaldsins, ákveður ríkisstjórnin eða sá aðili, er fer með þessi mál fyrir hennar hönd, tölu

43 þeirra jeppabifreiða eða annarra slíkra bifreiða, sem heimilt er að flytja til lands-
23. maí ins ár hvert. Með innflutningi þessum skal að því stefnt að fullnægja svo fljótt sem
verða má þörfum landsbúa fyrir þessar bifreiðar og að nægur forði af varahlutum
til þeirra sé ávallt fyrirliggjandi í landinu. Gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir
þessum bifreiðum skal bundið því skilyrði, að innflytjandi afhendi þeim, er öðlazz
hafa kauprétt samkvæmt lögum þessum, bifreiðarnar fyrir hæfilegt verð að dómi
verðlagsyfirvaldanna.

2. gr.

Úthlutun þeirra bifreiða, er um ræðir í 1. gr., annast 5 manna nefnd. Skulu 2
þeirra kosnir af stjórn Búnaðarfélagss Íslands, 2 af stjórn Stéttarsambands bænda
og einn af landbúnaðarnefndum Alþingis. Kosning þeirra gildir til 2 ára. Sömu að-
ilar kjósa jafnmarga varamenn. Nefndin kýs sér sjálf formann. Kostnaður við störf
nefndarinnar greiðist af hlutaðeigandi aðilum í réttu hlutfalli við þátttöku þeirra
í nefndinni.

3. gr.

Fjóra fimmtu hluta þeirra bifreiða, sem nefndin fær til ráðstöfunar, má hún
aðeins afhenda bændum eða mönnum, er starfa að búum þeirra og í félagi við þá
og eru heimilisfastir í sveitinni og stofnunum landbúnaðarins og starfsmönnum
þeirra, skógrækt og sandgræðsla með talin, sem verða vegna starfa sinna í sveitunum
að ferðast mikið með bifreiðum.

4. gr.

Nefndin aftar sér árlega svo áreiðanlegra upplýsinga sem föng eru á um tölu
þeirra býla á landinu, er geta haft full not jeppabifreiða til flutninga og annarra
heimilisparfa. Að fengnum þessum upplýsingum og tilkynningu gjaldeyrisyfirvald-
anna um væntanlegan innflutning jeppabifreiða á árinu, tekur nefndin ákvörðun
um skiptingu bifreiðanna milli sveitarfélaga. Við skiptin skal þess gætt, að bifreið-
arnar skiptist milli búnaðarfélaganna í sem réttustu hlutfalli við tölu þeirra bú-
enda í hverju búnaðarfélagi, sem geta haft bifreiðanna not, eins og áður er sagt.
enda sé þá tekið fullt tillit til þeirra jeppabifreiða, sem áður hefur verið úthlutað.
Að skiptum loknum tilkynnir nefndin formönnum búnaðarfélaganna tölu þeirra
bifreiða, sem væntanlega koma til úthlutunar í félagið á því ári.

5. gr.

Stjórnir hreppabúnaðarféлага taka á móti umsóknum bænda um jeppabifreiðar,
hver af sínu félagssvæði. Nú berast búnaðarfélagsstjórn umsóknir um fleiri jeppa-
bifreiðar en úthlutað verður í hreppinn á því ári, og gerir hún þá tillögu um, hverj-
um af umsækjendunum hún vill mæla með að því sinni, og sendir tillöguna að því
búnu ásamt rökstuddri greinargerð fyrir henni til úthlutunarnefndar. Verði bún-
aðarfélagsstjórn ekki á eitt sátt, er minni hlutanum heimilt að senda einnig tillögur
sínar ásamt greinargerð fyrir þeim til nefndarinnar.

6. gr.

Stjórnir hreppabúnaðarféлага skulu leitast við í tillögum sínum um úthlutun
jeppabifreiða að fylgja eftirgreindum reglum:

1. Að þeir einir komi til greina, er geta vegna samgönguskilyrða haft full not
bifreiðanna til flutnings á fólki og vörum að og frá heimilum sínum.
2. Að bændur gangi fyrir öðrum hreppsúum.
3. Að þeir bændur sitji í fyrirrúmi, er afskekktast búa eða eiga lengsta leið á
þjóðveg og mesta hafa flutningsþörfina.

4. Nú er ekki teljandi munur á aðstöðu umsækjenda, og skal þá láta tvo eða fleiri bændur, sem sameinast um eina bifreið, ganga fyrir einstaklingum. **43**

23. maí

Óheimilt er að úthluta jeppabifreiðum til þeirra, sem áður hafa fengið slíkar bifreiðar við úthlutun, eiga keyrslufæra fólksbifreið eða hafa keyrslufæra fólksbifreið á heimili sínu. Nú hefur sveitarheimili keyrslufæra vörubifreið, og kemur það heimili því aðeins til greina við úthlutun, að ekki liggi fyrir umsóknir frá öðrum, er hafa óskoraðan rétt til úthlutunar jeppabifreiða.

7. gr.

Þegar úthlutunarnefnd hafa borizt tillögur frá stjórnnum hreppabúnaðarfélaganna og hefur athugað þær ásamt öðrum upplýsingum, ef fyrir liggja og að þessu lúta, úthlutar hún bifreiðunum. Að lokinni úthlutun sendir nefndin stofnunum landbúnaðarins og stjórnnum hreppabúnaðarfélaga tilkynningu um, hverjir af umsækjendum þeirra fái úthlutað jeppabifreið. Óheimilt er að afhendi bifreið fyrir en úthlutunarnefnd hefur borizt skrifleg yfirlýsing frá stjórn hlutaðeigandi stofnunar eða búnaðarfélags um, að hún skuldbindi sig að hlutast til um, að eigandi bifreiðarinnar hlíti fyrir mælum laganna í öllum greinum, og tilkynna nefndinni, ef út af ber.

8. gr.

Bifreiðar, sem úthlutað er til landbúnaðarstofnana eða starfsmönnum þeirra samkv. 3. gr., er óheimilt að selja án samþykkis úthlutunarnefndar. Nú hættir slíkur starfsmaður störfum hjá félaginu eða stofnuninni, er hann hefur unnið hjá, og skal hann þá afhenda bifreiðina þeim aðila, er útvegaði honum bifreiðina, nema úthlutunarnefnd heimili annað eftir tillögum hlutaðeigandi forstöðumanns eða félagsstjórnar.

Aðrar jeppabifreiðar, sem úthlutað er samkv. ákvæðum laga þessara til afnota í ákveðnum sveitarfélögum, er óheimilt að selja, gefa eða flytja burt úr hreppnum án samþykkis stjórnar hlutaðeigandi búnaðarfélags, sem hlutast til um, að bifreiðin sé áður auglýst til kaups fyrir hreppsúa.

Nú vilja hreppsúar ekki kaupa bifreiðina, og skal eigandi þá bjóða hana úthlutunarnefnd til ráðstöfunar, enda ábyrgist hún honum andvirði bifreiðarinnar. Vilji nefndin ekki sinna boði seljanda, eða honum hefur ekki borizt svar frá nefndinni mánuði eftir að víst er, að tilboðið barst henni í hendur, er eiganda heimilt að ráðstafa bifreiðinni.

Engar bifreiðar, sem um ræðir í lögum þessum, má selja nema með leyfi nefndarinnar og ekki yfir kostnaðarverði að meðtöldum söluskatti, þó að frádreginni hæfilegri fyrningu og skemmdum á bifreiðinni, ef einhverjar eru.

9. gr.

Nú þykir augljóst, að kaupandi, sem fengið hefur jeppabifreið fyrir atbeina úthlutunarnefndar, hefur notað sér yfirvarp til að eignast hana, þ. e. notar hana t. d. ekki á heimili sínu eða í sambandi við starf sitt eða atvinnurekstur, og ber nefndinni þá að krefjast þess, að bifreiðinni verði skilað aftur til nefndarinnar.

10. gr.

Bifreið, sem ráðstafað hefur verið gagnstætt ákvæðum laga þessara, skal afhent úthlutunarnefnd gegn upphaflegu kostnaðarverði að frádreginni fyrningu og skemmdum, er dómkvaddir menn meta.

11. gr.

Stjórnnum hreppabúnaðarfélaga ber skylda til, hverri á sínu félagssvæði, að fylgjast með því, að fyrir mælum þessara laga sé fylgt, og tilkynna úthlutunarnefnd, ef út af ber, en úthlutunarnefnd hlutast til um rannsókn málsins.

43

23. maí

12. gr.
Heimilt er landbúnaðarráðherra að setja með reglugerð samkvæmt tillögum útlutunarnefndar ákvæði, er tryggi réttláta dreifingu stærri og minni dráttarvéla til landbúnaðarþarfa.

13. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglugerð varða sektum frá 200—10000 kr.

Bráðabirgðaákvæði.

Þeir aðilar, sem áður hafa fengið gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir jeppa-bifreiðum, greitt hluta andvirðis fyrir árslok 1947, en ekki fengið bifreiðarnar, skulu ganga fyrir um úthlutun að öðru jöfnu.

Gjört í Reykjavík, 23. maí 1949.

Stefán Jóh. Stefánsson.

Jón Pálmason.

Árni Tryggvason.

(L. S.)

Bjarni Ásgeirsson.

44

25. maí

L Ö G

um Landsbókasafn.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Landsbókasafnið er þjóðbókasafn Íslands.

2. gr.

Hlutverk Landsbókasafns er:

1. að annast söfnun og varðveislu íslenzkra rita og rita, er varða Ísland eða íslenzk efni, fornra og nýrra, prentaðra og óprentaðra;
2. að halda uppi safni erlendra bókmennta í öllum greinum vísinda, lista, tækni og samtíðarmálefna;
3. að annast rannsóknir í íslenzkri bókfræði;
4. að vinna að kynningu íslenzkra bókmennta og íslenzkrar menningar á erlendum vettvangi.
5. að efla bókfræðiiðkanir, m. a. með því að gefa landsmönnum kost á að kynna sér innlendar og erlendar bækur, sem í safninu eru.

3. gr.

Landsbókasafn skal þaulsafna öllu prentuðu máli á íslenzku eða því, sem Ísland og íslenzk málefni varðar. Það skal varðveita ónotað eitt eintak af öllu íslenzku prentmáli, sem kostur er á, og skal þeim eintökum fengin sérstaklega örugg geymsla.